

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 16.1.2012
Sayı: 198

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türk Medeni Kanunu ve Ailenin Korunmasına İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılması
Hakkında Kanun Teklifimiz gerekçesi ile ekte sunulmuştur.
Saygılarımızla arz ederiz.

Aylin NAZLIAKA
Ankara Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI					
Tali Komisyon	- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği - Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler				
Esas Komisyon	Adalet				
Tarih:	07.01.2012		E. No: 2/328		
Ysn.Uzm.	Bsk.Yrd.	Göş.Fan	Gö.Sek.Yrd.	Gö.Sek.	
TBMM Başkanlığı					

GEREKÇE

TUİK verilerine göre 2011 yılının 3. Döneminde 25 bin 858 evlilik sona ermiştir. Bu oran 2010 yılının aynı dönemine göre yüzde 4.2 oranında artış göstermiştir. Yine TUİK verilerine göre 2011 yılının 3. Döneminde meydana gelen boşanmaların yüzde 40.2'si evliliğin ilk beş yılı içinde, yüzde 23.62'si ise 16 yıl ve daha fazla süre evli olan kişiler arasında yaşanmıştır.

Boşanma sonrasında kadınlar sadece sosyal anlamda değil ekonomik anlamda da sıkıntılar yaşamaktadırlar.

Nafakaların toptan veya irat şeklinde her ay peşin olarak ödeneceği Medeni Kanun'da düzenlenmiştir. Ancak hakim kararı ile ödenmesine karar verilen bu nafakaların nereye ödeneceği düzenlenmemiş ve bir ödeme yeri saptanmamıştır. Bu durum ödenmesi hükmedilen nafakalara ait mahkeme kararlarının büyük çoğunluğunun İcra Dairelerinde icraya konmasıyla sonuçlanmaktadır. Nafaka borçluları, mahkeme kararında bir ödeme yeri gösterilmediği için nafakayı nasıl ödeyecekleri hususunda tereddüde düşmektedir. Nafaka alacaklısı ise nafakaya ulaşmak adına nafaka kararını icraya göndermektedir.

Mahkeme kararı ile hükmedilen nafakanın icraya konmasından sonra İcra daireleri nafaka borçlusu çalışmakta ise maaş aldığı kuruma, emekli ise emekli maaşını aldığı kuruma haciz yazısı göndermekte ve nafakanın icra dosyasına yatırılmasını maaşı ödeyen kurumlardan istemektedir. Nafaka borçlusu çalışma karşılığı bir maaş ya da emekli maaşı almamakta ise icra dairesi nafaka borçlusuna tebligat çıkararak nafakanın icra dosyasına ödenmesini talep etmektedirler. Bu uygulama uzmanların ifadesi ile yarım asrı aşkın zamandır böyle devam etmektedir.

Türkiye'nin her il ve ilçesindeki icra dairelerinde nafakaya ilişkin önemli sayıda icra dosyası bulunmaktadır. Nafaka dosyalarının alacaklıları, her ay nafakalarını tahsil etmek için nafaka dosyasının icraya konmuş olduğu İcra Dairesinin bulunduğu Adliye'ye gelmek zorunda olup her gelişlerinde güncel ulaşım gideri olarak en az 5 TL harcamaktadır. Bazen icra dosyasına nafakanın yatmamış olmasından dolayı iki veya daha çok gelmekte ve anılan ulaşım giderini harcamak zorunda kalmaktadırlar.

Nafaka alacağı dosyaları; 100 ile 400 TL arasındaki bir fiyat aralığında ve yüzdesel ağırlığı aşağıya doğru olan bir miktarsal yoğunluk içermektedir. Her ay nafakanın tahsili için ödemek zorunda kalınan 5 TL ve katları nafaka miktarı içinde önemli bir orana ulaşmaktadır. Öte yandan icra dairesinden çekilen 100 TL üzeri nafakalardan yüzde 3,96 resmi tahsil harcı ve yüzde 2 cezaevi yapı pulu bedelinin kesilmesi bir yasal zorunluluk olduğundan nafaka alacaklısı yüzde 10'a kadar varan eksik nafaka almaktadır. Nafaka ile geçimini sağlayan kadın için bu kesinti çok önemli bir miktardır.

Nafaka dosyasının icrada yerinde bulunamaması, nafakanın icra çalışanlarınca banka ya da PTT'den çekilmemiş olması veya adliyeye gidiş geliş saatlerinin icralarda para ödeme

zamanına denk gelmemesi gibi nedenlerle, nafaka ile geçimini sağlayan kadınlarımız adliyeye boş yere gelip geri dönmektedir. Özellikle büyük kentlerde icralardaki işlerin yoğun olması nedeniyle nafaka alacaklısı vatandaşlarımız adliyede icra dairesi önünde saatlerce beklemek zorunda kalmaktadırlar.

İşyerinden izin alarak veya bakmakla yükümlü olduğu çocuğunu başka kişilere emanet ederek nafakasını icra dairesinden tahsil etmeye gelen nafaka alacaklılarının bir başka gün gelmek üzere geri dönmeleri veya mesai saati sonuna dek saatlerce icra dairesinin kapısı önünde beklemeleri Anayasada düzenlenen sosyal devlet, yasalarımızda düzenlenen adalete eşit erişim ve bizzat Medeni Kanun'da tanzim edilen ve mahkeme kararı ile ödenmesine hükmedilen NAFKA ilkelerine uymamaktadır.

Nafaka alacaklısı vatandaşlarımız açısından yaşamlarında önemli bir dönüm noktasının başlangıç ya da bitişini temsil eden anı ve olaylar barındıran adliyeye gelmek zorunda kalmalarının sosyal devlet anlayışı ile bağdaşmadığı ve adalet duygusunu zedelediği çok açıktır.

Kadınlarımız bir an önce kendilerinin ve çocuklarının yoksulluklarını gidermek, eğitimlerini sürdürmek, yaşamlarını idame ettirmek için icra dairesine kendi başlarına ya da çocukları ile gelmekte ve yargı gücü tarafından sosyal ve toplumsal adalet duygusunu tatmin etme amacına hizmet eden en insani gerekçelerle hükmedilmiş nafakalarının icra dosyalarına yatıp yatmadığını sormak zorunda bırakılmaktadır. Bu durum hayat mücadelesi veren bu vatandaşlarımızın başlı başına bir travma yaşamalarına neden olmaktadır.

Bu yasa değişikliği hem devletin hem de çağdaş dünyada tüm insanların sosyal ve ahlaki borç ve ödevlerini ifa etmesini sağlamak amacıyla hazırlanmıştır. Nafaka alacaklılarının ödenmesinde nafaka alacaklısının adına açılmış ya da açılacak olan bir banka hesabının öncelikli ödeme yeri olarak belirlenmesi gerekmektedir. Nafaka borçlusunun nafaka borcunu belirlenen banka hesabına ödememesi durumunda, nafaka alacağının icra kanalı ile tahsili yoluna gidilecektir.

TÜRK MEDENÎ KANUNU VE AİLENİN KORUNMASINA İLİŞKİN KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunun 169 uncu maddesinin başlığı “Geçici önlemler ve nafaka alacakları” olarak değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Nafaka alacakları aşağıdaki usul ve esaslara tabidir:

a) Birinci fıkra, bu Kanunun 175, 182, 328, 364 ve 366 maddeleri ve 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanunun 1 inci maddesine göre nafaka ödenmesine ilişkin mahkeme kararlarında nafaka alacaklısının mahkemeye bildirmiş olduğu kendi adına açılmış banka hesabı veya böyle bir hesap bildirilmemiş ise nafaka alacaklısının Mernis adresinin bulunduğu yerde bulunan bir bankada nafaka alacaklısı adına mahkemece açılacak bir banka hesabının nafaka borçları için öncelikli ödeme yeri olarak ve nafakanın ödeme tarihiyle birlikte belirtilmesi zorunludur.

b) İkinci fıkroda belirtilen kanun maddelerine göre hükmedilecek nafaka alacaklarının icraya konabilmesi için, nafaka kararını içeren ara kararı ya da mahkeme kararının borçlunun Mernis adresine tebliğ edilerek hükmedilen nafaka alacaklarının bağlanma tarihinden yazı tarihine dek birikmiş olanlarının ve daha sonra ödenecek olanların ödeme yeri olan banka hesabına düzenli olarak ödenmesinin istenmesine ve ödeme tarihlerinin bildirilmiş olmasına rağmen tebliğden 2 hafta içinde ödenmemiş olması gereklidir.

c) Nafaka alacaklısının banka hesabı bildirmek üzere icra dairesine başvurmaması ya da başvurup da borçlunun nafaka alacaklarını banka hesabı yerine icra dairesine ödemeye devam etmesi durumunda, icra dairesi alacaklının Mernis adresinin bulunduğu yerde bir bankada hesap açtırarak icra dosyasına yatan nafaka alacakları hakkında keseceği reddiyat makbuzundan sonra bu banka hesabına 3 gün içinde aktarır.

ç) Nafaka alacakları her tür harç ve ceza evi yapı pulu bedelinden muaftır.

d) Nafaka ödeme yeri olarak açılacak banka hesaplarından bankalarca hesap işletim ücreti, yıllık aidat gibi hiçbir ödentisi alınmaz.”

MADDE 2- 14/1/1998 tarihli ve 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanunun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 1 – Türk Medenî Kanununda öngörülen tedbirlerden ayrı olarak, eşlerden birinin veya çocukların veya aynı çatı altında yaşayan diğer aile bireylerinden birinin veya mahkemece ayrılık kararı verilen veya yasal olarak ayrı yaşama hakkı olan veya evli olmalarına rağmen fiilen ayrı yaşayan aile bireylerinden birinin aile içi şiddete maruz kaldığını kendilerinin veya Cumhuriyet Başsavcılığının bildirmesi üzerine Aile Mahkemesi Hâkimi meselenin mahiyetini göz önünde bulundurarak re'sen aşağıda sayılan tedbirlerden bir ya da birkaçına birlikte veya uygun göreceği benzeri başka tedbirlere de hükmedebilir:

Kusurlu eşin veya diğer aile bireyinin;

a) Aile bireylerine karşı şiddete veya korkuya yönelik söz ve davranışlarda bulunmaması,

b) Müşterek evden uzaklaştırılarak bu evin diğer aile bireylerine tahsisi ile bu bireylerin birlikte ya da ayrı oturmakta olduğu eve veya işyerlerine yaklaşmaması,

c) Aile bireylerinin eşyalarına zarar vermemesi,

ç) Aile bireylerini iletişim araçları ile rahatsız etmemesi,
d) Varsa silah veya benzeri araçlarını genel kolluk kuvvetlerine teslim etmesi,
e) Alkollü veya uyuşturucu herhangi bir madde kullanılmış olarak şiddet mağdurunun yaşamakta olduğu konuta veya işyerine gelmemesi veya bu yerlerde bu maddeleri kullanmaması,

f) Bir sağlık kuruluşuna muayene veya tedavi için başvurması.

Yukarıdaki hükümlerin uygulanması amacıyla öngörülen süre altı ayı geçemez ve kararda hükmolunan tedbirlere aykırı davranılması halinde tutuklanacağı ve hakkında hapis cezasına hükmedileceği hususu şiddet uygulayan eş veya diğer aile bireyine ihtar olunur.

Eğer şiddeti uygulayan eş veya diğer aile bireyi aynı zamanda ailenin geçimini sağlayan yahut katkıda bulunan kişi ise hâkim bu konuda mağdurların yaşam düzeylerini göz önünde bulundurarak daha önce Türk Medenî Kanunu hükümlerine göre nafakaya hükmedilmemiş olması kaydıyla talep edilmese dahi tedbir nafakasına hükmedebilir.

Bu Kanun kapsamındaki başvurular ve verilen kararın infazı için yapılan icraî işlemler harca tâbi değildir.

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.